

12. *Imaginary Show and Tell*– Students pretend they have brought an object relevant to current discussion, and “display” it to the class while talking about its properties [2; p. 40-42].

References:

1. MansoorFahim& Ali Seidi (2013).Interaction and Interactive English Teaching in the High School Level. AllamehTabataba'iUniversity, Iran&Islamic Azad University, Gilan-E-gharb Branch, Gilanegharb, Iran. Theory and Practice in Language Studies. Academy Publisher, June 2013. – Vol. 3. – No. 6. – P. 932-937.

2. The Role of Interactive Methods in Teaching English [Internet resource]. – Online access: https://www.academia.edu/24652627/The_Role_of_Interactive_Methods_in_Teaching_English

ВІД ЕКОЛОГІЇ ДО ЕКОЛОГІЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Усманова Г. О.

*кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри біологічних основ фізичного виховання,
здоров'я і спорту*

*Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

В Україні констатується погіршення здоров'я дітей за період навчання у школах [3, 5]. Причинами виявленої ситуації, очевидно, є соціально-побутові, економічні, екологічні чинники та умови перебування дітей у школі [3]. Усім відома ситуація з надмірним інформаційним перенавантаженням шкільних програм, внаслідок чого у дітей не залишається часу на домашній відпочинок; ситуація з відсутністю організації достатнього харчування в сучасних українських школах, особливо для дітей середнього та старшого шкільного віку; з низькою руховою активністю дітей внаслідок інтенсивної комп'ютеризації побуту і т. ін. Тобто, освітнє середовище сучасних навчальних закладів не є сприятливим для збереження здоров'я дітей.

До цього ж переліку приєднується цілий ряд екологічних проблем України. Міста мають істотну загазованість повітря внаслідок промислового забруднення або великого транспортного навантаження. Поверхневі і ґрунтові води часто

забруднюються через недосконалу роботу комунальної галузі та ряду приватних підприємств. Забруднення ґрунтів спостерігається внаслідок промислової діяльності та неналежного ведення сільського господарства. Адже крім неутилізованих до цього часу пестицидів [6], які зберігаються неналежним чином, зараз у сільському господарстві Україні дозволяється використання широкого спектру пестицидів і агрохімікатів [9]; вміст їх у складі ґрунту чи сільськогосподарській продукції, за сучасних умов, на жаль, не завжди може бути перевірено. Також, можемо згадати недосконалу якість продуктів харчування, у тому числі й дитячого, радіаційну загрозу, масове знищення лісів, проблеми полігонів зі сміттям тощо [8]. Тобто, Україна має цілий ряд екологічних проблем, які потрібно вирішувати і які також впливають на здоров'я населення.

Не можемо оминути увагою військову діяльність на окупованих територіях. Адже наслідком такого впливу, крім повного руйнування територій, є значне психічне навантаження як на учасників бойових дій, так і на переселенців та усе населення України [11]. Разом із незадовільним економічним станом в країні, це створює напружений психоемоційний фон, що має негативний вплив як на людей старшого віку, так і на вразливу нервову систему молоді та підлітків. Додаткове психологічне навантаження молодь отримує через масу аморальної інформації через мережу Інтернет, телевізійний простір, вулицю, що стимулює прояв насильства в сім'ї і призводить до стану психоемоційного стресу.

Зважаючи на це, а також враховуючи, що сучасна дитина тривалий час перебуває в межах навчального закладу, пропонуємо створити мережу екологічного освітнього простору навчальних закладів. Адже, як відомо, термін «екологія», в дослівному перекладі означає науку про дім (від давньогрецького *οἶκος* – середовище, житло і *λόγος* – вчення, наука). А дитячий садок, школа, технічні, вищі та інші навчальні заклади, як для дітей та молоді, які тут навчаються, так і для співробітників цих закладів – є другим домом, де вони проводять чи не найбільше часу, порівняно зі своєю домівкою.

Метою екологічного освітнього простору навчальних закладів є об'єднання їх ідеєю екологічного мислення задля розвитку гармонійної здорової особистості; інтелектуальна, емоційна, фізична, соціальна та духовна адаптація всіх його учасників до жорстких умов сьогодення, а також підготовка конкурентоздатного фахівця. У зв'язку з погіршенням здоров'я дітей за час навчання у школі, в Україні намагаються вирішити це питання різними методами [4, 7], але на жаль, і досі не досягнуто бажаного результату. Набагато випередили нас у формуванні екологічного мислення і свідомості країни Європи [10].

Через сформовану тривалими роками антропоцентричну свідомість, забувається відома істина – здоровий той, хто живе у гармонії з природою, дотримуючись її законів. Щоб жити у гармонії з природою, треба змінювати тип мислення

сучасної людини на екоцентричний [2]. Школи сприяння здоров'ю, які мають створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище у навчальних закладах, орієнтовані тільки на дитину і ставлять у центр не природу, а людину [1]. Це призводить до виховання егоїста, дитини, спрямованої тільки на споживацьке ставлення до природи. Здоров'ям дітей неможна нехтувати, бо від цього залежить здоров'я всієї нації, але виростити здорову дитину неможливо, якщо оточення її буде хворе, якщо буде хворим педагогічний, управлінський та обслуговуючий колектив, якщо буде хворою природа навкруги – «хворе» повітря, вода, земля, їжа. Саме про це говорять закони природи, які вивчає екологія. Тому ми пропонуємо розглядати школу і будь-який інший навчальний заклад як своєрідну екологічну систему, адже крім учнів і студентів навчальний заклад має ще багато складових, які потрібно досліджувати в комплексі.

Мислення людини стане екологічним, якщо вона буде бачити дію законів природи в усьому, що її оточує, зокрема у людському середовищі та всіх створених нею системах. Але цьому потрібно людину навчити, і починати це потрібно з самого малечку. Тільки тоді, перед тим як діяти, кожен вже буде знати про наслідки цих дій, адже знання світових законів природи стане частиною життя людини, частиною динамічного стереотипу. І перш ніж кинути поза смітник недопалок чи пластикову пляшку, перш ніж скинути у річку токсичні відходи підприємства, людина вже знатиме, що цього робити не можна, бо вона буде уникати зворотної дії природи. Адже закони природи жорстокі, якщо жити не з природою, а всупереч їй, якщо порушувати гармонію природи, вона відповідає жорстко і не знає жалю [12].

На сьогодні у загальноосвітніх школах нашої країни учням частково надаються загальні знання з екології, в інших навчальних закладах, залежно від профілю, може викладатися екологія спеціалізованого напрямку. Так, це може бути: медична, хімічна, соціальна, економічна, лісова, сільськогосподарська, будівельна, промислова екологія, екологія людини, транспорту, міста, техно-екологія, радіоекологія, екологічне право тощо. Цікавим є те, що у навчальних закладах педагогічного спрямування, якщо взагалі й викладається, то це стандартний курс «Основи загальної екології» або «Соціоекологія». Курсу екології освітнього закладу не передбачено, навіть напрямку такого не існує – парадокс!

Нами пропонується курс «Екологія навчального закладу», який, на нашу думку, повинен бути обов'язковим до викладання на останньому курсі освітнього рівня «Молодший бакалавр» та «Бакалавр» в усіх навчальних закладах педагогічного спрямування, курсах підвищення кваліфікації педагогів та закладах післядипломної освіти задля формування екологічного мислення та динамічного екологічного стереотипу майбутніх педагогів та педагогів-практиків. Це дозволить у майбутньому об'єднати всю освітянську спільноту і

створити мережу екологічного освітнього простору навчальних закладів для кращої реалізації програми екологічної освіти в Україні.

Література:

1. Бережна Т. Створення здорового середовища навчального закладу як шлях збереження і зміцнення здоров'я учнів / Т. Бережна // Рідна школа. – 2012. – № 1-2(січень-лютий). – С.44-47.
2. Дерябо С. Д. Экологическая педагогика и психология / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 478с.
3. Дудіна О. О. Ситуаційний аналіз стану здоров'я дитячого населення / О. О. Дудіна, А. В. Терещенко // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2014. – №2(60). – С.49-57.
4. Концепція екологічної освіти України. Затверджена рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України протокол № 13/6-19 від 20.12.2001 р.
5. Лукьянова Е. М. Медицинские и педагогические аспекты проблемы сохранения здоровья детей / Е. М. Лукьянова // Междунар. мед. журнал. – 2003. – Т. 9, № 3. – С. 6-9.
6. Мельник А. І. Скринінг ґрунту едафотопів складів пестицидів на території Чернігівської області / А. І. Мельник, Г. О. Усманова, І. А. Корж // Агроекологічний журнал. – 2009. – № 4 – С. 35-39.
7. Наказ МОН України № 132 від 23.02.2004 Про затвердження Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів 12-річної школи.
8. Оцінка регіональних еколого-ресурсних та еколого-техногенних загроз національній безпеці України // Стратегічні пріоритети. – 2010. – №4 (17). – С 164-165.
9. Перелік пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. 2016р. – К.: Юнівест Медіа, 2016. – 832 с.
10. Рудишин С. Д. Стан екологічної освіти в практиці вищої школи зарубіжних країн / С. Д. Рудишин // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.– 2008. – вип.40. – С. 81-85.
11. Тополь О. В. Соціально-психологічна реабілітація учасників антитерористичної операції / О. В. Тополь // Вісник ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки / ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2015. – Вип. 124 – С. 230-233.
12. Усманова Г. О. Атмосферні зміни і стан здоров'я людини / Г. О. Усманова // XII Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної біології та здоров'я людини». Збірник наукових праць. Випуск 12 / Під ред. С. В. Гетманцева. – Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. – С. 269-273.